

Analiza sadržaja: Deo evaluacije javnih konkursa

OSCE/SKGO 26.10.2020.

TANJA MAKSIĆ

Evaluacija je deo projektnog ciklusa

- Uobičajene faze projektnog ciklusa obuhvataju: inicijaciju i osmišljavanje koncepta, planiranje projekta, sprovođenje i na kraju, evaluaciju i zatvaranje projekta.
- Evaluacija je procena, što je moguće sistematičnija i objektivnija, projekta koji je u toku ili je završen, programa ili politike, njenog dizajna, implementacije i rezultata.
- Evaluacija: interna i eksterna
- Stubovi evaluacije: procena efikasnosti, efektivnosti, uticaja, relevantnosti i održivosti

Evaluaciju medijskih konkursa možete sprovoditi na osnovu sledećih pitanja

Relevantnost

- U kojoj meri su postignuti rezultati projekata i proizvedeni sadržaj u skladu sa ciljevima i projekta i poziva?
- U kojoj meri su ciljevi projekta i proizvedeni sadržaj još uvek važni za lokalnu zajednicu kao i za samu organizaciju, ciljne grupe i krajnje korisnike?
- U kojoj meri su ciljevi projekta i proizvedeni sadržaj komplementarni sa postojećim relevantnim politikama, strategijama i planovima?

Efektivnost

- U kojoj meri su projekat i proizvedeni sadržaj postigli očekivane rezultate?
- Koji su interni i eksterni faktori uticali na projekat i proizvedeni sadržaj?
- Koje su bile jake i slabe strane planiranja, upravljanja, monitoringa?
- U kojoj meri su sve zainteresovane strane saradivale?
- Da li je projekat doprineo jačanju kapaciteta svih aktera?;

Efikasnost

- Da li je projekat implementiran na najefikasniji način (vreme, ljudi, finansije, oprema i drugi korišćeni resursi)?
- Koji su se problemi pojavljivali i zašto?
- Da li su svi planirani rezultati i ciljevi ostvareni u skladu sa vremenskim planom i predviđenim budžetom?

Uticao

- Koliko je ljudi imalo koristi od projekta i proizvedenog sadržaja, ko su i šta se to promenilo u njihovom životu?
- Koje institucije su imale koristi od projekta i proizvedenog sadržaja i kako, šta se promenilo u radu tih institucija kao i sektoru uopšte?

Održivost

- Da li je i kako osigurano da rezultati projekta i proizvedeni sadržaj budu dostupni i nakon što se projekat završio?
- U kojoj meri je projekat uspeo da obezbedi finansijsku i institucionalnu održivost?
- Da li je uticao na promene zakonodavnog okvira ili javnih politika?

Alati za evaluaciju

- Izveštaji samih medija (narativni i finansijski izveštaji) – posebno tačke:
  - 2.5 (postignuti ciljevi),
  - 2.9 i 2.10 (postignuti rezultati sa indikatorima),
  - 2.11 (održivost),
  - 2.12 (monitoring) i
  - 2.14 (naučene lekcije)
- Analiza sadržaja – teme, izvori, novinarske forme...
- Interna i eksterna evaluacija

BIRN-ova analiza sadržaja (I)

- Sprovedena u toku 2019. godine (podaci iz 2018.)
- Analizom obuhvaćeni sledeći gradovi i institucije: Pančevo, Užice, Dimitrovgrad, Šabac, Pirot, Novi Sad, Subotica, Smederevo, Kruševac, Leskovac, Vranje, Valjevo, Zaječar, Požarevac i Ministarstvo kulture
- Analizirano 133 projekta vrednosti preko 216 miliona dinara

BIRN-ova analiza sadržaja (II)

Sveukupno istraživanje pokazuje nekoliko trendova:

- Lokalne samouprave ne koriste dovoljno instrument ovog modela finansiranja za poboljšanje javnog informisanja u skladu sa specifičnim lokalnim potrebama, već više kao mehanizam „socijalne pomoći medijima“.
- Mediji se prvenstveno odlučuju za „meke“, uglavnom nekonfliktne teme iz istorije, kulture, negovanja tradicije, turizma i slično, i uglavnom opisnog ili promotivnog pristupa. Analiziranim projektima i medijskim sadržajima gotovo u potpunosti nedostaju kritike i polemičan pristup temama kao što su nedostatak vladavine zakona, visok nivo korupcije, verbalno nasilje i nedostatak dijaloga u društvu.

BIRN-ova analiza sadržaja (III)

- Izbor intervjuisanih takođe ide u prilog slabljenju dijaloga u društvu - predstavnici lokalnih vlasti, predstavnici državnih preduzeća i drugih javnih institucija glavni su izvor informacija, dok su stavovi stručnjaka, nevladinog sektora, opozicionih partija a sami građani nedostaju.
- U proseku, jednu trećinu proizvedenog sadržaja čine redovni programi koji po definiciji ne mogu biti podržani u šemi finansiranja zasnovanoj na projektima. Rezultati prikupljeni u ovim izveštajima potvrđuju prethodne analize BIRN-a da se finansiranje zasnovano na projektima često pretvara u paravan za podršku redovnoj medijskoj produkciji.

BIRN-ova analiza sadržaja (IV)

- Jedan od ozbiljnijih problema – nedostatak transparentnosti
- Početni uzorak smanjen je sa 22 na 13 institucija
- Na primer, istraživačima je uskraćen pristup dokumentaciji u Nišu i Loznici; pristup dokumentaciji u Vršcu bio je dozvoljen tek nakon podnošenja žalbe i intervencije Poverenika, ali potreban materijal još uvek nije smeo da se kopira; u Sekretarijatu AP Vojvodine i gradskoj upravi NS istraživači ne smeju da kopiraju medijske sadržaje na osnovu zaštite autorskih prava; ćutanje administracije u Beogradu; u Novom Pazaru, zbog zakasnelog javnog konkursa, projekti nisu završeni i nema ni konačnih izveštaja ni sadržaja; u Dimitrovgradu nije bila dostupna kompletna dokumentacija, pa je analiza rađena na osnovu samo jednog projekta.

Problem transparentnosti

Izveštaj Poverenika za 2019. i odluke

„Ilustrativni primer kršenja prava na slobodan pristup informacijama od javnog značaja jesu slučajevi „ćutanja“ organa javne vlasti ili njihovo neosnovano pozivanje na zloupotrebu prava ili tajnost podataka u situacijama kada novinari traže informacije koje se odnose na finansiranje medija i njihovu imovinu. Informacije koje se odnose na finansiranje medija od strane organa javne vlasti moraju biti transparentne, ne samo zato što je reč o trošenju javnog novca, već i zbog toga što se na ovaj način posredno može uticati na uređivačku politiku medija, a posledično i na slobodu medija“.